

Handläggare: Elisabeth Samuelsson

Remissvar över promemorian Viktigt meddelande till allmänheten – en översyn av VMA-systemet (Ds 2022:1)

Räddningsnämnden, med verksamhet i Tierp, Uppsala och Östhammars kommuner, har tagit del av promemorian och lämnar här sina synpunkter.

Sammanfattning

Räddningsnämnden ser mycket positivt på att ansvarsfördelningen blir tydligare och regleras i författning. Föreslagna förändringar ökar samhällets samlade förmåga att varna och informera vid olyckor och andra allvarliga händelser. Däremot önskar nämnden att möjligheten för enskilda, framför allt farliga verksamheter enligt LSO 2 kap 4 §, behåller möjligheten att använda varningssystemet för att utan fördröjning varna människor i närområdet vid olyckor som innebär fara för omgivningen.

Kommentarer och förslag

Kapitel Kommentar

7.3 **En ny lag som reglerar VMA**

Förslaget att myndigheternas behörighet att informera ska regleras i författning, och att skyldigheten att sända VMA även fortsättningsvis ska regleras i den särskilda lagstiftning som gäller för de aktörer som ansvarar för sändning är mycket bra. Ett sådant förtydligande behövs då det idag finns missuppfattningar kring vem som ansvarar för information och vad den som sänder och förmedlar information har för roll. Förslaget med en särskild lag, istället för att VMA-systemet ska regleras genom LSO, är också bra då det blir tydligare att systemet kan användas i ett bredare syfte.

Det är angeläget att VMA används för varning och information vid olika typer av allvarliga händelser, inte bara vid olyckor utan också vid exempelvis polisinsatser där människor riskerar att komma till skada. Användningen av VMA vid till exempel terrorattentatet på Drottninggatan 2017 hade troligtvis gjort stor nytta och bidragit till att minska den ryktesspridning och missinformation som spreds efter dådet.

8.7 **Utvärdering av att olika meddelandetyper tagits bort**

Räddningsnämnden delar helt bedömningen att systemet med en varningstyp som finns idag förordas att bli kvar.

8.10 **VMA om att faran är över (sid 122)**

I förslaget står att "Sändning av ett viktigt meddelande till allmänheten om att faran är över *kan* begäras när den händelse som gett upphov till ett tidigare meddelande är över och fara inte längre föreligger."

Räddningsnämnden föreslår att ordet **kan** borde byts ut mot ordet **bör**. Detta för att tydliggöra att ett meddelande om faran över borde sändas när så är fallet. Om allmänheten uppmanas att vidta åtgärder vid ett VMA så borde allmänheten även meddelas när dessa åtgärder inte längre är nödvändiga.

9.6 **Vilka aktörer ska vara behöriga att begära sändning av VMA**

I promemorian föreslås att endast myndigheter bör vara behöriga att begära sändning av viktiga meddelande till allmänheten enligt den föreslagna lagstiftningen.

Räddningsnämnden delar bedömningen att behörigheten bör bli mer restriktiv än den är idag, men att det vore ett risktagande att endast myndigheter ska vara behöriga. Till exempel tycker nämnden att kommunala VA-bolag ska vara behöriga att begära ett VMA vid otjänligt dricksvatten, att farliga verksamheter enligt LSO 2 kap. 4 § ska kunna göra det vid olyckor som innebär akut fara för människor i närheten. Nämnden föreslår att kommunerna alternativt länsstyrelserna i samråd med kommunerna, får möjlighet avgöra vilka enskilda aktörer inom sitt geografiska områdesansvar som får den behörigheten. Nämndens bedömning är att fördelarna med tidsvinster väl överväger nackdelarna.

11.7 **Utomhusvarningssystemets utveckling**

Nämnden delar utredningens uppfattning om att det finns ett stort behov av att klargöra vilka bedömningsgrunder som ska avgöra var varningsanordningar ska placeras, på vilket underlag det ska ske och vem som ska besluta om det. Uppsala och Östhammar är växande kommuner med stor nybyggnation.

Det är angeläget att frågeställningen fångas i någon annan utredning eller genom ett uppdrag till MSB.

18.4.1 **Utbildning och information till behöriga myndigheter och aktörer inom systemet**

Nämnden föreslår att det ska ingå i MSB:s uppdrag att utbilda de personer inom kommunerna som arbetar med underhåll av larmanordningarna.

Om utredningens förslag antas bör MSB eller annan aktör ges i uppdrag att regelbundet genomföra uppföljningar av systemet i syfte att säkerställa att systemet används som det är avsett och att den nya författningen uppfyller sitt syfte.

Räddningsnämnden

Patrik Kjellin
Ordförande

Rosalind Göthberg
Sekreterare